

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

IX. An relationes Diuinæ differant specie, aut numero inter se?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

nentiam personarum nequit absolute negari perfectio de vna persona, quæ affirmatur de alia, nisi cum duplici limitatione, Relatiuè scilicet & Formaliter, siue Constitutiue. Siquidem negatio reddit sensum vniuersalem, & negat formam de subiecto secundum omnem modum, quo illi competere potest.

211. DICES. Si quælibet persona diuina ad essentialia complementum suæ hypostasis possit reliquas: non ergo possunt dici tres perfectiones, sed vna tantum; quia sicut non sunt tres, sed vna integritas, ita nec tres, sed vna perfectio. Respondeo. Nego consequentiam, quia licet sub hac ratione, sub qua quælibet persona postulat reliquas, vel vt terminum suæ immanentis operationis, vel vt principium suæ vitæ, dici non possint tres, sed vna duntaxat integra perfectio: sub alia tamen ratione, qua quælibet persona postulat suam hypostasim, vt constitutum suæ duntaxat personæ, & distinctiuam à cæteris, dici possunt tres perfectiones relatiuæ: quia vt sic non est vna, sed triplex perfectio hypostatica, constitutiuum trium personarum realiter distinctarum, cum quibus transcendentaliter multiplicatur perfectio.

212. Ad tertium patet ex dictis. Ad quartum, nego sequelam, eiusque probationem. Nam possunt aliqua esse diuersa, & tamen in perfectione equalia: æqualitas enim respicit intentionem perfectionis, diuersitas verò, entitatem; velut albedo & nigredo vt octo diuersæ sunt quoad entitatem, equales quoad intentionem. Cum igitur diuine relationes omnes sint infinitæ in suo genere, omnes à se, omnes essentiam includant, erunt equales in perfectione, diuersæ tantum in entitate. Secundo dico, relationes diuinas esse eiusdem & æqualis perfectionis ratione naturæ, quam singulæ essentialiter includunt, ratione cuius vnaquæque cum natura ipsa virtualiter, & per circuminfectionem includit reliquas omnes.

213. Ad quintum, allata descriptio per se tantum competit perfectioni simpliciter simplici, non autem ad certum genus limitatæ. Quamquam vt supra ostensum est, si relationes comparentur cum natura, cum qua nullam habent oppositionem, vt sic illis competit allata definitio. Cæterum dupliciter potest perfectio aliqua ad certum aliquod genus limitari: vno modo propter imperfectionem & finitudinem entitatis: alio modo propter essentialem oppositionem. Diuinæ autem relationes limitantur ad certum genus perfectionis secundo modo, non autem primo: quia prior modus limitationis pugnat cum ente increato, & à se.

SECTIO IX.

An relationes Diuinæ differant specie: aut numero inter se?

214. PRIOR ratio dubitandi est: quoniam ea differunt specie, quæ diuersis constant rationibus; atqui relationes Diuinæ diuersis constant relationibus: igitur relationes Diuinæ differunt specie. Maior constat. Minor probatur, nam alia est ratio paternitatis, alia filiationis, alia spirationis: nam ratio paternitatis dicitur *Ingenientiam*, ratio filiationis dicitur *Gignentiam*, ratio verò spirationis *Processionem*, quæ omnia ratione differunt. Vnde Basiliius lib. 2. contra Eulanium, relationes diuinas appellat *specificas proprietates*. Genitum, inquit, atque ingenitum *specificæ, ac declaratiuæ quadam sunt proprietates*.

215. Posterior ratio dubitandi est, quoniam ea differunt numero, de quibus numeralis ratio prædicatur. Atqui de diuinis relationibus numeralis ratio prædicatur: igitur differunt numero. Maior patet, nam ea tantum prædicantur, quæ insunt: igitur si ratio numeralis prædicatur de diuinis relationibus, necesse est, vt incis talis differentia insit. Minor probatur, nam diuinæ relationes dicuntur esse tres personales proprietates, realiter inter se distinctæ, quod ad rationem numeralem sufficit. Vnde Nazianzenus Oratione 25. ad Ariannos, diuinæ relationes vocat *proprietates per se subsistentes, numero distinctas*: Et in 6. Synodo Constantinopolitana, actione 11. eadem relationes diuinæ dicuntur *subsistentia numero distinctibiles*. His tamen non obstantibus,

216. DICO I. Relationes diuine non differunt propriè specie inter se. Assertio est omnium Scholasticorum cum Magistro in dist. 19. Littera H. quod probat ex Augustino 7. de Trin. cap. 6. vbi fuse ostendit, in Deo non esse genus & speciem. Cuius ratio duplex est. Prima, quia species componitur ex duobus conceptibus, quorum vnus perfectè præscindit ab alio; homo enim, qui est species animalis, componitur ex animalitate & rationalitate, quarum vna perfectè præscindit ab alia. In Deo autem, vt supra probatum est, talis compositio esse non potest. Vnde ratio ipsa relationis, quæ abstrahitur ab omnibus relationibus diuinis, tanquam ratio communis à particularibus, non præscindit perfectè ab inferioribus, sed eas implicite includit; & vicissim ab ipsis includitur, nam vnaquæque relatio Diuina includendo quidditatiuè essentiam, includit simul cum illa reliquas omnes relationes, si non formaliter & constitutiue, saltem virtualiter & terminatiue.

217. SECUNDA ratio est August. Quoniam vna species non debet continere eandem in-

Basiliius.

Nazianzenus.

Synodus Constantinopolitana.

Magister August.

Ratio Aug.

diuisibilem naturam, quam continet alia species sub eodem genere posita, sed multiplicatam re, sola ratione & abstractione communem, equus enim & homo, qui sunt duæ species sub animali posite, non continent eandem indiuisibilem naturam animalis, sed re ipsa multiplicatam, atque diuersam. Atqui relationes Diuinæ continent eandem numero indiuisibilem naturam: ergo nequeunt propria specie differre. Confirmatur, quia quæ specie differunt, diuersam habent definitionem: relationes autem Diuinæ diuersam definitionem non habent: nam ea tantum diuersam habent definitionem, quæ diuersis constant essentijs: relationes autem Diuinæ una duntaxat constant essentia Diuina: igitur diuersas non habent definitiones.

218. Cæterum etsi relationes Diuinæ propria specie non differant, differunt tamen quasi specie, ut S. Thomas, & reliqui Scholastici loquuntur. Nam alia est ratio paternitatis in Patre; alia filiationis in Filio; alia spirationis in Spiritu sancto. Prima enim constituit principium generatiuum; & quatenus relatio est, formaliter consequitur ad generationem actiuam primæ personæ. Secunda constituit genitum & Verbum: & quatenus est relatio formaliter consequitur ad passiuam generationem Filij. Tertia constituit amorem & terminum spiratum; & quatenus est relatio formaliter consequitur ad passiuam processionem Spiritus sancti. Iuxta hanc doctrinam intelligendi & explicandi sunt Patres, cum relationes Diuinas *specificas proprietates* appellant.

219. Ex his constat ad primam rationem dubitandi. Distinguenda est enim maior: illa propriè differunt specie, quæ diuersis constant rationibus perfectè sese excludentibus, diuersisque constantibus naturis ac definitionibus, concedo; quæ diuersis constant rationibus non sese perfectè excludentibus, nec diuersis constantibus essentijs ac definitionibus, nego.

Magister
cum Schola-
sticis.
August.

220. Dico secundò: Relationes Diuinæ non differunt propriè indiuidualiter. Est Magistri loco præcitato, & reliquorum Scholasticorum. Quam assertionem eodem modo probat Augustinus suprà citatus, sicut probauerat eas non differre specie: quia nimi-

rum, quæ indiuidualiter differunt, non habent unam eandemque numero naturam, sed multiplicem: Petrus enim & Paulus, qui indiuidualiter differunt, non habent eandem numero naturam, sed multiplicem; propterea non vnus, sed duo dicuntur homines. Atqui relationes Diuinæ habent eandem numero naturam & essentiam, ut propterea non plures, sed vnus dicantur Deus: igitur non differunt propriè indiuidualiter. Dicit tamen possumus impropiè differre indiuidualiter, quatenus alia est numero relatio paternitatis, alia filiationis, alia spirationis passiuæ.

221. Ex his constat, relationes Diuinas non esse propriè indiuidua ob rationem assignatam, quia scilicet indiuidua non conueniunt in eadem numero natura. Cæterum non displicet modus loquendi, quem indicat Cyrilus Alexandrinus lib. 1. thesauri cap. 8. ut relationes & personæ Diuinæ non dicantur positiuè numero differre, sed tantum negatiuè, ut denotetur, non esse eandem numero relationem, aut personam: *Pater, inquit, in Filio est, & Filius in Patre, non tamen ut idem numero.*

Cyrl. Alex.

222. Ex dictis patet responsio ad secundam rationem dubitandi. Etenim concedo, de relationibus Diuinis prædicari rationem numeralem, sed inadæquatè, & secundum quid, non adæquatè & simpliciter: siquidem ratio numeri, non competit Deo, de quo prædicatur, secundum adæquatam rationem Deitatis, eò quod illi non competit ratione essentiali, sed tantum ratione personarum & hypostasum. Vnde non potest prædicari, nisi cum addito declarante, & limitante ad solas personas, iuxta illud Ioannis epist. 1. cap. 5. *Tres sunt, qui testimonium dant in celo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus, & hi tres unum sunt.* Iuxta hanc doctrinam explicatur Nazianzenus, & alij Patres.

Ioan. ep. 1.

Nazianzenus & alij
Patres explicantur.
S. Thomas.

223. Dubitari posset, an in Diuinis sit ratio Totius & Partis. Negat S. Thomas; & merito. Cuius ratio est, quia pars importat propriè diuisionem & separationem à cæteris. Nulla autem persona Diuina importat diuisionem, & separationem à cæteris personis; sed unaquæque per circuminfectionem, modo suprà declarato includit reliquas.

